

УДК 378.635.174-057.87(477)(043.5)

Ганна Ігорівна КУДРЯВЦЕВА,

*старший слідчий слідчого відділу Сумського відділу поліції
Головного управління Національної поліції в Сумській області*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ НА ЗАСАДАХ КОМ- ПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Розглянута проблема підготовки працівників поліції до професійної діяльності. У контексті формування у майбутніх офіцерів поліції професійної відповідальності на засадах компетентнісного підходу конкретизовано очікувані результати навчання, описані у чотирьох категоріях-дескрипторах: знання, уміння, комунікація, автономність і відповідальність; розкрито їх сутність.

Професія «поліцейський» є однією з найскладніших професій сучасного суспільства, так як вимагає від її суб'єкта здатності з високою ефективністю вирішувати професійні завдання, що пов'язані з ризиком для життя, з обмеженістю часу реагувати на ту чи іншу ситуацію, з високим рівнем відповідальності за свої дії. Одним з найважливіших завдань вищої освіти є підготовка висококваліфікованих фахівців Національної поліції, які мають відповідальне ставлення і відповідну професійну поведінку, здатні осмислювати і добровільно брати на себе відповідальність за прийняті рішення та результат власних професійних дій.

Натепер у вітчизняній Національній рамці кваліфікацій (НРК) результати навчання (компетентності) співвідносяться з категорією «відповідальність». У документі результати навчання презентовані у чотирьох категоріях-дескрипторах: 1) знання, 2) уміння, 3) комунікація, 4) автономність і відповідальність.

Знання визначаються, як осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні).

Уміння визначаються, як здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

Комунікація визначається, як взаємозв'язок суб'єктів з метою передачі інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

Автономність і відповідальність визначаються, як здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності.

Причому згідно матриці відповідності визначених освітньо-професійною програмою компетентностей дескрипторам НРК (Методичні

рекомендації щодо зіставлення кваліфікацій з Національною рамкою кваліфікацій України (Проект від 5 березня 2015 року) кожна компетентність поєднує усі чотири категорії результатів навчання.

Так, відповідно до освітньої програми бакалавра спеціальності 262 – «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 – «Цивільна безпека» фахівець повинен оволодіти загальними та фаховими компетентностями.

До загальних компетентностей віднесено: конституційно-правову компетентність, загальнокультурну, мовленнєву, соціально-психологічну, екологічну, документознавчу, компетентність у сфері долікарської допомоги, компетентність у сфері судової медицини та психіатрії, компетентність у сфері трудового права, міжнародно-правову компетентність.

До спеціальних (фахових) компетентностей віднесено: кримінально-правову, кримінально-процесуальну, адміністративно-правову, адміністративно-процесуальну, цивільно-правову, цивільно-процесуальну, господарсько-правову, кримінологічну, криміналістичну, компетентність у сфері дотримання прав та свобод людини в діяльності органів Національної поліції України, тактико-спеціальну, компетентність у сфері інформаційно-телекомунікаційних систем, компетентність у сфері здійснення фізичного впливу, застосування спеціальних засобів та застосування вогнепальної зброї, компетентність у сфері адміністративної діяльності Національної поліції України.

Нормативний зміст підготовки поліцейських визначений у вигляді результатів навчання:

1. Здатність здійснювати превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень.

2. Здатність вживати заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень та припиняти виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення.

3. Здатність вживати заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення.

4. Здатність здійснювати своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події.

Здатність здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності.

6. Здатність здійснювати розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом.

7. Здатність у випадках, визначених законом, здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймати рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечувати їх виконання.

8. Здатність доставляти у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення.

9. Здатність вживати заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях.

10. Здатність регулювати дорожнім рухом та здійснювати контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі.

11. Здатність вживати всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема, домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я.

12. Здатність вживати заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе, та встановлювати особу за невпізнаним трупом.

13. Здатність забезпечувати безпеку взятих під захист осіб на підставах та в порядку, визначених законом.

14. Здатність у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснювати контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі.

15. Здатність вживати заходів для запобігання та припинення насильства в сім'ї.

16. Здатність на договірних засадах здійснювати охорону фізичних осіб та об'єктів права державної, приватної, комунальної власності у випадках та порядку, визначених законом та іншими нормативно-правовими актами.

7. Здатність надавати юридичну допомогу у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

18. Здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ.

19. Здатність сприяти забезпеченню відповідно до закону правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості.

20. Здатність виконувати в межах компетенції запити органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону та міжнародних договорів України.

Отже, формування професійної відповідальності майбутніх офіцерів Національної поліції доцільно розпочинати під час навчання курсанта у закладі вищої освіти. На розвиток професійної відповідальності мають бути спрямовані зміст, методи та форми організації як освітнього процесу, так і виховна робота. З цієї метою необхідно розробити і створити певні педагогічні умови, спрямовані на формування професійної відповідальності як особистісної якості фахівця.

Перспективними напрямками подальших наукових пошуків є виокремлення і обґрунтування відповідних педагогічних умов та їх подальше запровадження в освітній процес закладу вищої освіти МВС України.

Отримано 28.02.2020

УДК 378.14.015.62

Іван Вікторович ЛОЗОВИЙ,

тимчасово виконуючий обов'язки заступника начальника навчального курсу факультету зенітних ракетних військ з морально-психологічного забезпечення Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба;

В'ячеслав Анатолійович ШТУКА,

заступник начальника факультету зенітних ракетних військ з морально-психологічного забезпечення Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ КОМАНДИРА ПІДРОЗДІЛУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

Професійна надійність є необхідною для досягнення високих стандартів якості трудової діяльності офіцерів-прикордонників. Освітній процес обов'язково повинен включати в себе цілеспрямоване формування професійної надійності майбутнього прикордонника. Робота командира з підлеглими в цьому напрямку включає в себе не тільки ретельний збір анкетних даних, але й вплив на емоційно-вольову, інтелектуальну та мотиваційну сферу особистості курсантів.